

samen voor een gezond voedselsysteem

Groenboerenplan: het ontstaan en nu stug door

1 Ontstaan Groenboerenplan

2 Lobby thema's

3 Projecten

4 Onderzoek

5 Handelingsperspectief :rol overheden

Dutch Minister of Agriculture proposes loosening nitrogen emissions limits

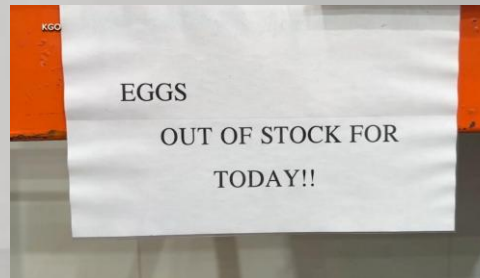
The Dutch government is [considering easing nitrogen emissions limits](#) as it scrambles to prevent economic paralysis caused by strict environmental regulations.

Recent court rulings have further restricted nitrogen policies, creating legal and economic uncertainty. In response, the government formed a crisis team, with Agriculture Minister Femke Wiersma playing a key role. "We must break this deadlock," she said.

LATEST

- NETHER
- SHIFT FR
- WARMTH
- AMSTER

Urgentie!

Ultra-processed foods linked to obesity risk in preschool children

Download PDF Copy

Reviewed

University of Toronto

Feb 3 2025

Researchers at the University of Toronto are sounding the alarm about the high

Staatssecretaris wil grutto's fokken om bedreigde weidevogel te redden

NIEUWS

Landbouwminister Wiersma gooide natuurbeleid overboord tegen dringend advies van eigen ambtenaren in

'Intensieve veehouderij veroorzaakt 9 miljard euro schade per jaar', meer dan gedacht

Auteur: Lisa van der Velde

**Groen
boeren
plan**

Groenboerenplan
10 aanbevelingen voor een nieuw perspectief voor boeren en tuinders

punten om het een omslag te maken en perspectief te bieden

1. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
2. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
3. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
4. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
5. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
6. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
7. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
8. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
9. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.
10. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

maandag, 1 april 2022

TOEKOMST PERSPECTIEF

Groenboerenplan
10 aanbevelingen voor een nieuw perspectief voor boeren en tuinders

Waarop moeten we het een omslag te maken en perspectief te bieden

1. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

2. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

3. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

4. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

5. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

6. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

7. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

8. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

9. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

10. Het landbouwerschap moet worden ondersteund door een sterke publieke sector.

Groenboerenplan - Lobby thema's

Actuele dossiers landelijk (stikstof /GLB bv.)

Bouwen aan lobbynetwerken in provincies

Toegang tot duurzame landbouwgrond

Dierwaardige veehouderij

Keuzevrijheid voor gentechvrij zaadgoed

Lobby waaraan GBP kerngroepleden aan werken in bredere netwerken en waar we ook in het platform veel aandacht voor hebben:

Groenboeren Kennisdeling en onderzoek – LBI/TcV

Terugdringen pesticiden/ PAN/Parkinson Vereniging

True Pricing- Robin Food Coalition/ TcV/TAPP coalitie

Eiwittransitie /TcV/ andere ngo's

Ruim baan voor bioboer helpt veestapel krimpen

De veestapel moet kleiner. Maar een herhaling van 2015, toen bij een krimpoperatie bioboeren gezonde koeien naar de slacht moesten brengen, kan niet meer. Dat stellen zes partners van **Groenboerenplan**.

Na dertig jaar mestoverschot en ruim drie jaar na de stikstofuitspraak is de kogel door de kerf: de krimp van de veestapel wordt eindelijk ingezet. Niet alleen de melkvee-sector, maar ook de kippen- en varkenssectoren moeten eraan geloven: bij overname van het bedrijf wordt er verplicht gekrompen.

Maar hiermee halen we de stikstof- (en andere) doelen bij lange na niet en de woorden 'generieke krimp' hangen nog steeds in de lucht. De grote conservatieve boerenorganisaties willen dit onder geen beding en hier zijn we het hartgrondig mee eens. Een krimp zoals die in 2015 al eens werd doorgevoerd, toen ook bioboeren gezonde koeien naar de slacht moesten sturen voor een probleem dat ze zelf niet hadden veroorzaakt, is het laatste wat we willen. Dat was harnerscheutend, oneerlijk en vooral contra-productief. Wij pleiten voor een slimme krimp die leidt tot groene groei: dat kan door nu juist de boeren die vooroplopen met dierenwelzijn te steunen.

En door bij krimp de bodemgezondheid en dierenwelzijn leidend te laten zijn. Zo'n beleid heeft maatschappelijke steun, blijkt uit onderzoek naar 15 voedsel- en landbouwvisies van financiële instellingen tot boerenorganisaties, overheden en ngo's. Steeds meer wetenschap laat zien dat een gezonde bodem en dierenwelzijn hand in hand gaan, in ieder geval in de melkveehouderij: de stikstofuitstoot reduceren doe je het beste door koeien gras te laten eten in plaats van geïmporteerd krachtvoer.

Dat zegt onderzoek van de WUR, dat zegt stikstofprofessor Erisman en ook uit recent onderzoek van Topmest blijkt dat zelfs

▲ Koeien die gras eten in plaats van geïmporteerd krachtvoer en veel buiten zijn, dragen bij aan een gezonde bodem.

“

Laat bij krimp het dierenwelzijn en de bodemgezondheid leidend zijn

drijfmest een gezonde voeding wordt voor bodem en plant als de koe lekker veel buiten loopt in een kruidrijke wei. Gezonde dieren hebben gezonde poep met minder medicijnresten.

Goede mest die het bodemleven voedt en de koolstof opslaat in de bodem is belangrijk voor schoner water, voor klimaat en voor de natuuropgave. Zulke mest kan geleverd worden door biodynamische, biologische en gangbare boeren die veel weiden. Zulke mest is ook nodig voor de beoogde groei van de biologische landbouw naar 15 procent in 2030. Dus dat zijn de boeren en koeien die je wilt behouden. Op diezelfde manier zou je kunnen kijken naar de krimp

van de kalverhouderij, varkenshouderij en pluimveehouderij. Wie produceert gezonde mest voor de akker- en tuinbouw en wie niet?

Wie is al op weg naar dierwaardigheid in 2040 en wie nog niet? Welke sectoren of bedrijven dragen bij aan verschillende maatschappelijke opgaven en welke minder? Welke bedrijven willen binnen vijf jaar omschakelen met wat hulp en welke willen dat niet? Met andere woorden: waar heeft krimp veel zin en waar spoel je het kind met het badwater weg?

Als we kiezen voor een groene groei in plaats van een generieke krimp, werken we niet aan het teugelen van problemen, maar aan mooie groene oplossingen die bijdragen aan voedselzekerheid en een levend platteland op de lange termijn.

■ Alle Groenboerenplan-partners: Biohuis, Federatie Agro-Ecologische boeren, Herenboeren, Transitie Coalitie Voedsel, Louis Bolk Instituut en Caring Farmers.

BRIL

Zee
het

Ruggen
Wilders
rekenen

De linkse
jes omdat
diers niet
grootste
stroom va
noodwet
wet was,
me neder
omdat hij
de boel b
den. Als d
er toch is

Volledig
Wordt er
gelegd w
niets aan
gewoon v
vooral de

DEK

Zondag
ingegea
licht en
Bent u b
zou u he
het twee
ten van

Houd

Winters
schaffen
najaar. W
een 24-u
wisselen
in de ene
lang over
Phina de R

Toch lek
in de zor

Ik vind het
lekker lang
mand in de
het donker
zen. In de v
de tijd wee
want ander
laat licht. Je
ginnnen? He
om zo lang
ten.

Groenboerenplan projecten

o GroenGezond

o Caring Movement en zorg (Sanne)

o 100% duurzame landbouw (Federatie Agro-ecologische boeren)

o Bezoekboerderijen als inspiratieplaatsen (Bert)

o Biologisch in Retail (Biohuis)

o Toegang tot Grond (Grondfondsen)

**Nederland Groenboerenland
Het kan wel!**

SMK hbb&h Greenpeace
 Afdeling... TAPPS O&O
 CV... WWF
 hvo... O&O

GREENPEACE

Triodos Bank

 de natuur en
milieufederaties

Decade of
Action

 Louis Bolk
Instituut

TRANSITIE
COALITIE
voedsel

Caring Movement - Sanne Smeets (Caring Farmers)

De Caring Farmers behartigen de belangen van een volhoudbaar voedselsysteem

- Trouw Duurzame top100 #1 in okt22
- 2 jaar lobby in Convenant Dierwaardige Veehouderij
- 2 succesvolle Caring Congressen, vele Caring Farmers dagen
- Kalf bij Koe-campagne
- 500.000 bomen en struiken geplant bij boeren
- 10 gepubliceerde opinie artikelen in 2024

Beeld Joris van Gennip

Duurzame 100

De jury van de Duurzame 100 bekroont
natuurinclusief boeren

Caring Movement

**Alliantie van Caring Vets, Caring Farmers, Caring Doctors, Caring Teachers,
Caring Dietitians en Caring Chefs**

2025-2027

**Doel: Professionaliseren, 15 zorginstellingen 'om' en 300 regionale Caring
Conversations**

Zorginstellingen 'om'

'Om' = inkoop en catering beleid voor gasten, patiënten en medewerkers naar het EATlancet dieet, dus 80% plantaardige en 20% dierlijke eiwitten.

Inkoop is zoveel mogelijk biologisch en lokaal.
Dierlijke eiwitten zoveel mogelijk van veehouders die dierwaardig werken.

A man with short grey hair, wearing a bright green quilted jacket, stands in a field of pumpkins. He is smiling and holding two large, round, orange pumpkins, one in each hand. The background shows a line of trees under a blue sky with white clouds. The entire image has a semi-transparent green overlay.

Caring Conversations in 300 gemeenten

- lokale verbinding tussen boer, zorginstelling, onderwijs, gemeente, horeca, dierenartsenpraktijk over gezond voedsel in de eigen omgeving
- doel is awareness en het realiseren van ten minste 1 korte keten voor gezond voedsel

Federatie van Agro-ecologische boeren

Biovegan, BD-vereniging, Biotuinders, CSA netwerk en Toekomstboeren.

Grond voor (startende) duurzame boeren /
Landbouw Inclusieve Natuur

De geschiedenis

Dicht bij de boerderijen vruchtbare bemeste grond; Verder weg arme niet-bemeste grond.

In de vorige eeuw verdween arme grond, dus “behouden” door het als ‘natuur’ te betitelen.

Nu is er 120.000 ha arme ‘natuur’ (historische arme landbouw) in NNN.

Overal waar natuur wordt gecreëerd in het open landschap wordt het arme landbouw - ‘natuur’.

Natuurdoeltypen vruchtbare “landbouw inclusieve natuur”

Meer biodiversiteit

‘historische’ fouten

kost minder

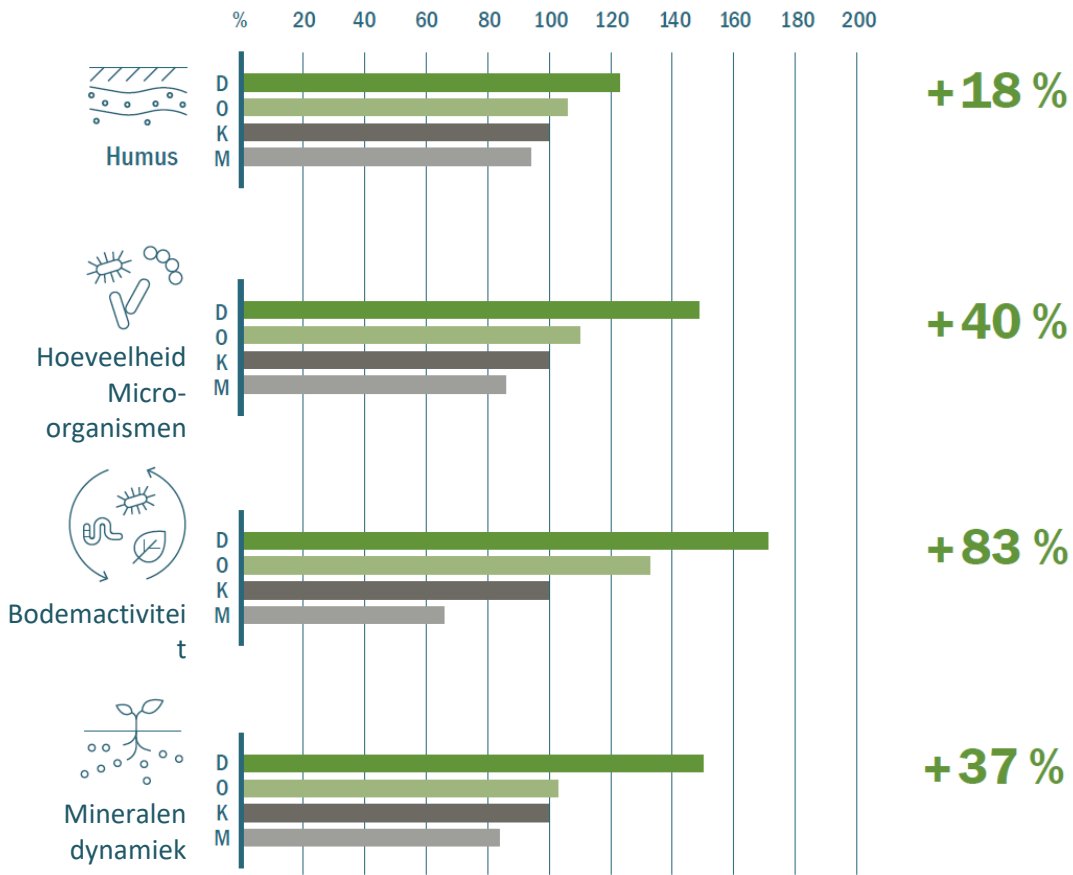
Bezoekboerderijen - Bert van Ruitenbeek (Demeter NL)

demeter

Demeter/ Biodynamische landbouw

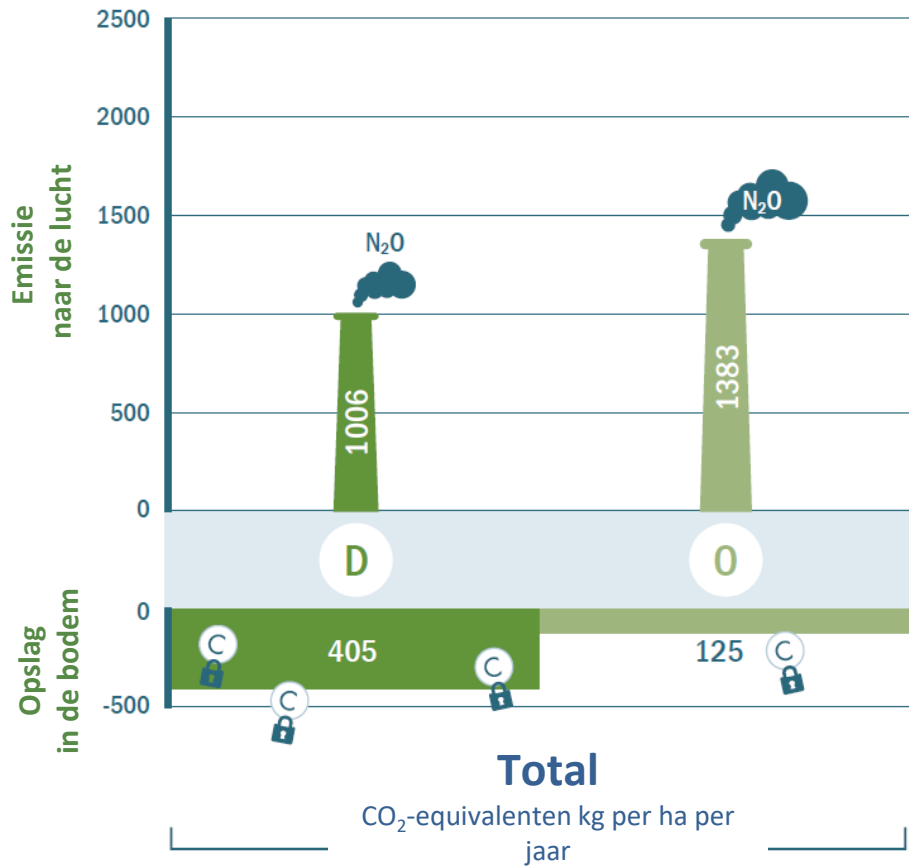
- Honderd jaar/ wereldwijd/ bedrijf als levend organisme en bedrijfsindividualiteit als leidende principes
- 10% (10.000 ha) van bio is Demeter gecertificeerd/ 150 bedrijven
- Meest verregaande normen/impact (biodiversiteit/ mest/ dierenwelzijn)
- Meeste interactie met consument/burger (honderdduizenden bezoekers/ theater/ biodynameren/excursies)
- Wetenschappelijk bewezen middels 45 jaar vergelijkend onderzoek (voordelen klimaat, bodem en voedingswaarde)

+44%

- D biologisch-dynamisch
- O biologisch-organisch
- K konventionell, met Mist
- M konventionell, mineralisch

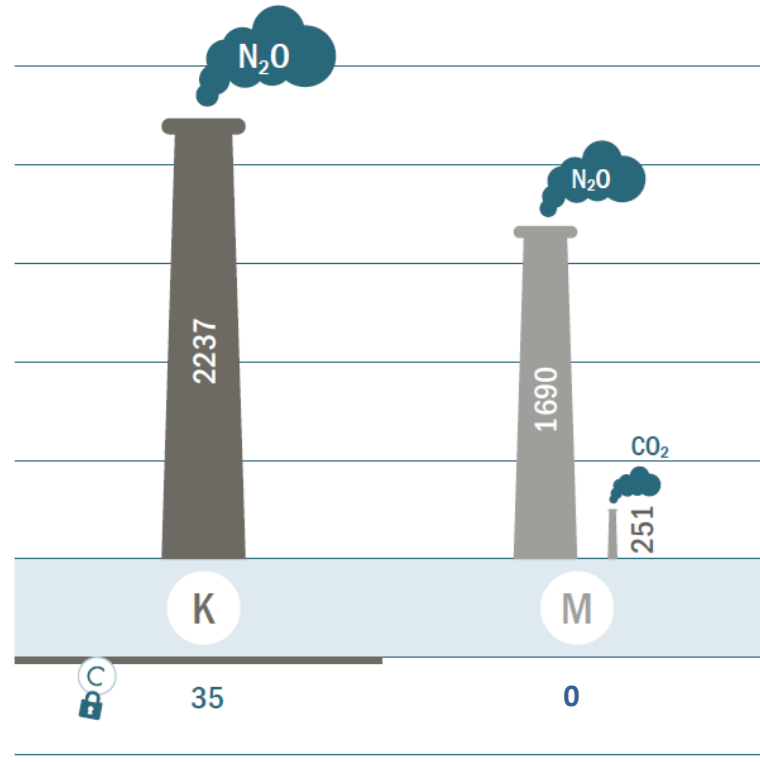
CO₂ equivalenten in kg per hectare per jaar

Total

CO₂-equivalenten kg per ha per jaar

-55% * De beide bio varianten samen, vergeleken met beide conventionele varianten

De CO₂ in systeem M komt uit humusafbraak
N₂O is in CO₂-equivalenten uitgedrukt.
Methaan (CH₄) is in het DOK-onderzoek
verwaarloosbaar

Quelle/Grafik: FiBL

Krause H.-M., Mäder P., Lötold
(2024): Ein Versuchs schaut
voraus. Bioaktuell 8/24.

Kosten

Gewas
bescherming

Bemesting
organisch / mineraal

Energie / olie

Landbausysteem

Opbrengste

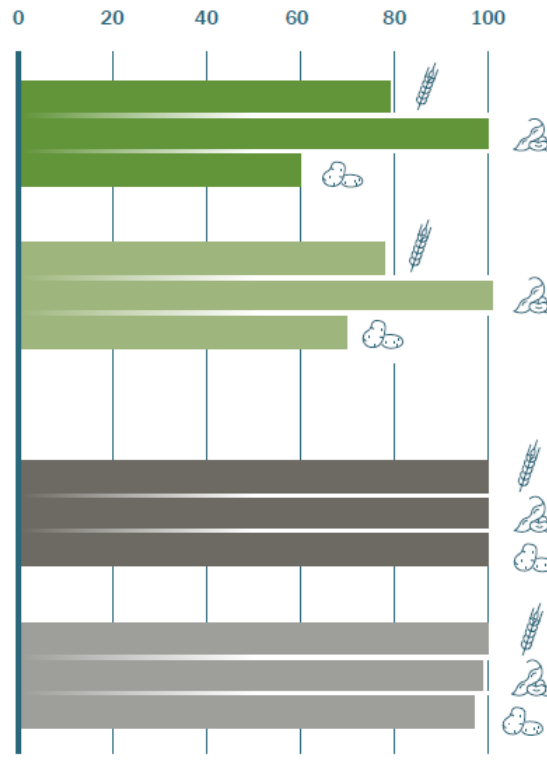
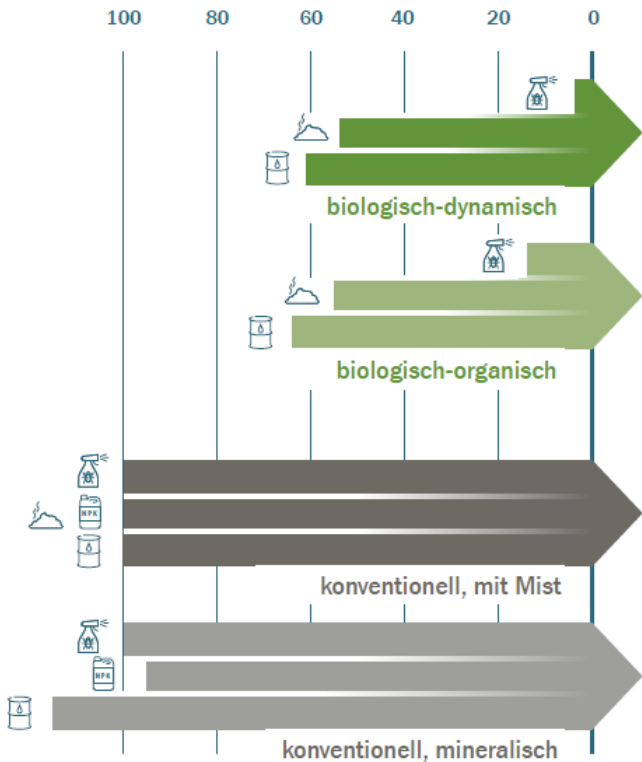
Tarwe

Soja

Aardappel

demeter

Biologisch in retail - (Biohuis)

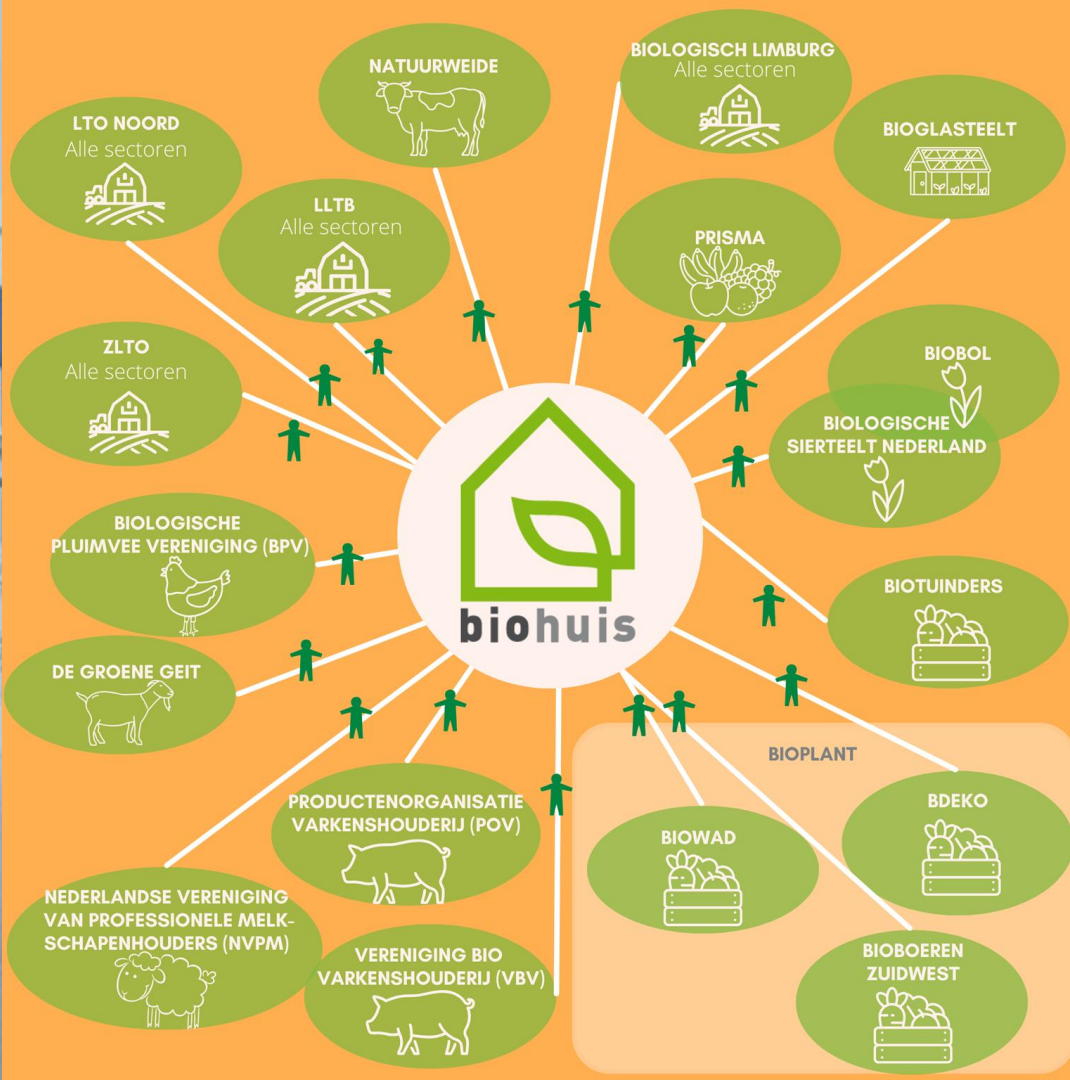

1100 boeren lid

15 dragende organisaties

Omzet €500K, waarvan
minder dan €300K voor
eigen werkzaamheden

08 oktober 2024

Waardering voor duurzame relaties Udea en Ekoplaza met biologische boeren

Biologische boeren Pipie Smits van Ogen (voorzitter Biohuis), biologisch dynamische fruitster Harrie van den Eden en biologisch verkoper en rundveehouder Kees Sijmensen bezochten op 8 oktober Udea in Veghel. Het hoofdkantoor van alle Ekoplaza's. Udea neemt al decennialang verantwoordelijkheid voor een gezonde en duurzame voedselketen en kijkt primair naar 100% biologisch. Er zijn door de jaren heen duurzame relaties ontstaan met biologische boeren. Van groot belang voor onze

03 oktober 2024

Alle credits voor kartrekkers van PLUS

Op 2 oktober overhandigde Biohuis aan PLUS Retail een biologisch boekje bloemen. Biologische boeren Janset Smeets en Willem Drenth werden vertegenwoordigers die sector. Willem: 'We zijn jullie ongelooflijk erkentelijk om jullie de eerste stappen hebben gezet en productgroepen als zuivel, aardappelen en uien vervangen voor biologisch. We zijn heel blij dat jullie niet alleen voor AGF maar voor alle productgroepen kartrekker zijn en daarvoor een gratisstelling hebben geformuleerd. Belangrijk omdat jullie boeren zo perspectief bieden. Verder deze lijst van onze waardering:'

27 september 2024

18 september 2024

Biohuis bedankt AH voor versterken biologisch assortiment

Gisteren bezochten biologisch akkerbouwer Jan Kriepik en melkveehouder Aris van den Berg namens alle biologische boeren van Biohuis het hoofdkantoor van Albert Heijn in Zaandam. Onder de arm een groot boekje bloemen van Biologisch Sierland Nederland en een cadeautje met de tekst: 'Biohuis bedankt alle medewerkers van Albert Heijn die zich inzetten voor meer biologisch in de winkel. Complimenten voor een prachtig bio-assortiment en een grovebestelling naar 10% biologische aardappelen, groenten en fruit.'

27 september 2024

Bevlogen medewerkers Lidl ontvangen verrassing voor groei bio

Tijdens het seminar 'Bio in de Supermarkt' van Questionmark afgelopen april, adviseerde Questionmark aan grote retailers een gratisstelling voor inkoop van biologisch bekend te maken. Daaraan is gehoor gegeven. Plus, Lidl en sinds kort ook AH hebben zich gratisstelling succesvol gemaakt. Een bewonderenswaardig perspectief te bieden aan boeren om biologisch te gaan produceren. Biohuis maakt een ronde langs

BIO IN RETAIL

Boeren uit alle ketens steken er nu veel tijd in

Voor het eerst in een decennium staan supermarkten 'aan'

- ACTIVITEITEN:
- COÖRDINATIE IN DE BIOLOGISCHE KETEN
- AANSTELLEN VAN KETENSPECIALIST VOOR PLANTAARDIGE EN DIERLIJKE PRODUCTEN
- ONDERSTEUNING BOEREN IN CONTACT RETAIL VOOR SPECIFIEKE PRODUCTGROEPEN
- ERKENNING EN CONSTRUCTIEF VOLGEN VAN RETAIL PRESTATIES

Groei van Biologisch gaat niet vanzelf

Drijvende krachten van groei Biologisch:

Overheidsbeleid biologisch

Capaciteit sector

Samenwerking in de keten

Steun voor dit project zal de Biologische sector helpen op een hoger niveau te gaan functioneren en zo een boost te geven aan de groei van Biologisch in Nederland.

Samen werken aan een boerenland vol leven

Toegang tot Grond - (Land van Ons)

**Land
van
Ons**

Beeld: Fotografienne

Grondfondsen

**Land
van
Ons**

aardpeer

Grondbeheer

lenteland

- Inleg van burgers tegen laag/geen rendement
- Aankoop landbouwgrond
- Gunstige pachtprijs voor groene boeren
- Ca 1000 ha in totaal
- Nodig?? 600.000 ha

Zonder actief grondbeleid geen transitie van de landbouw

Grondprijs

- Eén van de hoogste in Europa
- Verhouding tot opbrengend vermogen grond is zoek
- Grondprijsstijging = geen natuurwet; gevolg van liberalisering grondmarkt
- Voedselprijs is achtergebleven
- Gevolg:exploitatie van de bodem

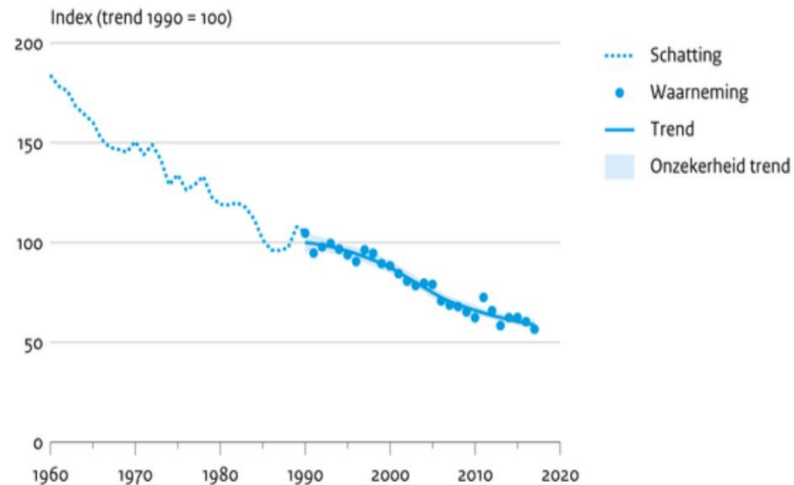

Gevolgen biodiversiteit

- Verdwijnen landschapselementen
- Kunstmest, bestrijdingsmiddelen
- Monoculturen, zware machines
- Grondwaterpeil omlaag, wateronttrekking
-

Landbouw werd van drager, bedreiging voor de biodiversiteit

Boerenlandvogels in Nederland

Bron: NEM (Sovon, CBS)

CBS/sep18
www.clo.nl/nh147910

Oorzaken van grondprijsstijging

- Fiscale regelingen
- Grondhonger door mestoverschot
- Onttrekking van grond aan de landbouw
- Grondspectulatie

> Intensivering landbouw (veebezetting, aardappelen, ...)

Benadeling groene boeren:

- Minder oogst/ha
- Geen beloning voor sparen milieu & biodiversiteit

Samen werken aan een boerenland vol leven

Gezamenlijk initiatief grondfondsen: hoe Toegang realiseren?

- Workshops over mogelijke maatregelen met experts
- Consultatie departementen, Tweede Kamer, Rabo, Invest.NL
- Erkenning en interesse
- Politiek gevoelig èn complex
- **Motie** overwegende dat het hebben van grondposities van groot belang is voor het realiseren van maatschappelijke doelen zoals woningbouw, waterveiligheid en -beschikbaarheid, economische ontwikkeling, energieopwek, recreatie, natuurontwikkeling en ontwikkelingen in de landbouw; verzoekt de regering om zo snel mogelijk een plan uit te werken om **de Nationale Grondbank effectief in te zetten voor actieve grondpolitiek** en dit nog voor de Voorjaarsnota aan de Kamer voor te leggen

Maatregelen zijn mogelijk!

- Sturend grondbeleid (à la Frankrijk)
- Brede toepassing van de natuurschoonwet
- Gunstig belastingregiem voor stoppende boeren onder voorwaarden
- Gunstiger voorwaarden voor groene investeerders (nu box 3!)
- Ondersteuning burgerinitiatieven, bv door cofinanciering
- Overheidsgaranties voor groen beheerde grond
- Stimuleren institutionele beleggers
- *Toekomstperspectief: PPS-constructie 'LandNL'*
- *Casus Teylingen*

Verzoek aan Fondsen: budget voor inhuur lobby + expertise

Onderzoek, onderwijs en kennis

- Rol LBI in netwerk Groenboerenplan
- Platform GBP voor uitwisseling
- Conferentie
- *Uit ons Tienpuntenplan:*
- ***Veranker de principes van natuur-inclusief boeren in het agrarisch onderwijs en betrek boeren bij het onderzoek naar de transitie. Het agrarisch onderwijs zal als vertrekpunt moeten nemen hoe je als toekomstige boer klimaatneutraal en dierwaardig kan boeren op basis van de ecologische draagkracht van de omgeving. Daarnaast is er behoefte aan participatief onderzoek naar vormen van agro-ecologische, biologische en natuurinclusieve bedrijfsvoering. Het huidige model van 'topsectoren' onderzoek, waarbij een groot aandeel aan private financiering wordt vereist, leidt tot eenzijdig onderzoek met bestaande commerciële belangen. Onderzoek naar nieuwe vormen van waardencreatie komt zo niet tot stand. Financier maatschappelijk relevant onderzoek en betaal de deelnemende boeren die hun kennis en ervaringen willen delen.***

Nederland Groenboerenland Het kan wel!

Wat denk jij over groene boeren?

Handelingsperspectief: wat neem je mee terug naar huis?

Contact gegevens

Bert van Ruitenbeek bert@stichtingdemeter.nl 06-20731016

Sanne Smeets sanne@caringfarmers.nl 06-41205405

The background of the slide is a lush meadow filled with various wildflowers, including bright yellow daisies and purple blossoms, set against a sky filled with soft, white clouds. A large, white, rounded rectangular shape is superimposed over the center of the image, containing the title text. The bottom and sides of this white shape are framed by a thick orange border.

Groenboerenplan